

Kort om barn i internationell människohandel och exploatering

– från Vägledning för socialtjänsten

Innehåll

Presentationen ger en kortfattad översikt om vad människohandel och exploatering av barn är, vilka som kan beröras och barnets rättigheter.

Presentationen kan användas som en introduktion till socialtjänstens arbete med ärenden.

”Abena blir upphämtad av en okänd kvinna i Italien som för henne till Sverige. Där blir hon inlåst i en lägenhet och tvingas att ha sex mot ersättning. Kvinnan säger att Abena har en skuld för resan till Sverige. Efter en tid i Sverige blir Abena gravid.”

”Claudio erbjuds att åka till Sverige för att arbeta och tjäna pengar. Väl i Sverige uppdagas att det inte finns något arbete utan Claudio tvingas stjäla.”

”Lis föräldrar har skickat henne till släktingar i Sverige som har lovat att ta hand om henne. När hon inte är i skolan måste hon arbeta i hemmet. Hon tar hand om familjens yngre barn, tvättar, städar, lagar mat och diskar. Om hon gör något fel blir hon slagen.”

”Emin är ensamkommande barn. Under resan till Sverige utnyttjas han av ett kriminellt nätverk. Emin bor på HVB. Efter en tid i Sverige hotas han av det kriminella nätverket och han försvinner sedan spårlöst från sitt boende.”

Vad är människohandel?

Människohandel förekommer över hela världen. Det sker ofta över landgränser men även inom ett lands gränser.

Mörkertalet är sannolikt stort.

Barn i människohandel kan till exempel utnyttjas för:

- Sexuella tjänster
- Brott (droghandel, stöld, bidragsbedrägerier m.m.)
- Hushållsarbete och annat arbete
- Organhandel
- Krigstjänst
- Tiggeri

Brottet människohandel

Exploateringen behöver inte ha skett för att brottet ska anses fullbordat, en handling i syfte att exploatera barnet är tillräckligt!

Lagen kräver att följande två villkor är uppfyllda:

- Gärningsmannen har vidtagit någon handelsåtgärd
- Gärningspersonen har ett syfte att exploatera barnet

Med **handelsåtgärd** menas rekrytering, transport, överföring, mottagande och inhysande.

Med **exploatering** avses ett "otillbörligt användande" av offret för sexuella ändamål, avlägsnande av organ, krigstjänst, tvångsarbete eller annan verksamhet i en situation som innebär nödläge för den utsatte.

Exploatering

Exploatering av barn kan vara en del i brottet människohandel. Exploateringen kan också utgöra något annat brott som till exempel människoexploatering eller sexualbrott mot barn.

Vad som är människohandel och vad som är annan exploatering av barn i liknande situationer har betydelse för rättsväsendet men inte för socialtjänstens arbete. För socialtjänstens del är det behovet av skydd och stöd hos det enskilda barnet som är i fokus.

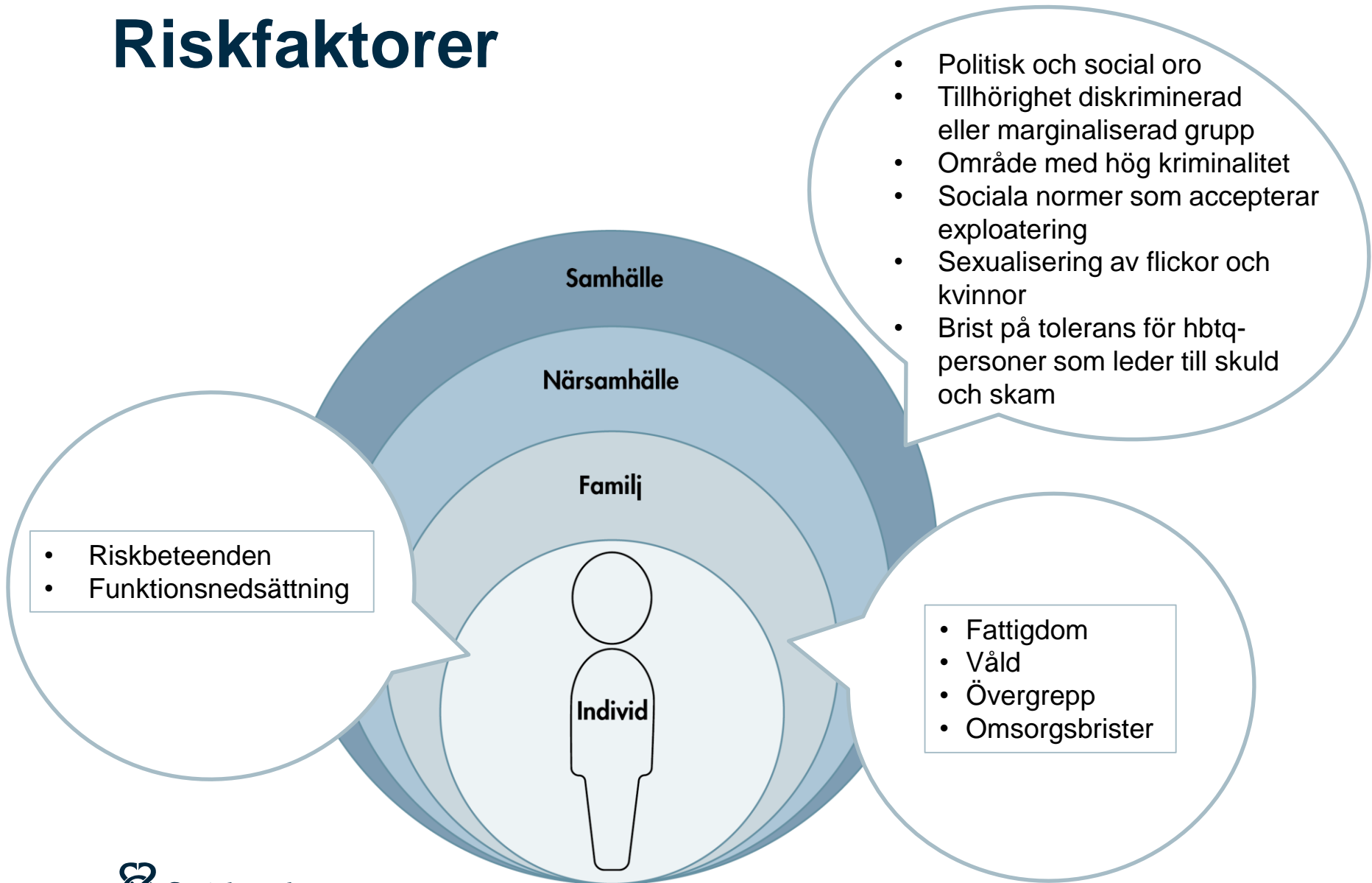
Vilka barn är utsatta?

Exempel på barngrupper som är särskilt utsatta i Sverige är:

- **Ensamkommande barn**
- **Barn i gatusituationer**
- **Utsatta EU/EES-medborgare**
- **Medföljande barn till offer**
- **Barn i hushållsslaveri (t.ex. barn i vissa nätverkshem eller barn som är gifta)**

Risikfaktorer

Relation till förövaren

Barnen befinner sig ofta i beroendeställning:

- Saknar sätt att försörja sig själva
- Kan ha försörjningsansvar för familjemedlemmar
- Kan ha skulder som ska betalas
- Kan vara utsatta för hot mot sig själva eller personer i sin närhet
- Kan vara känslomässigt bundna till förövaren
- Förövaren kan vara en familjemedlem eller släkting

Barnets rättigheter

Kommunens yttersta ansvar för stöd och hjälp gäller för alla barn, oavsett om de har rätt att befinna sig i Sverige och hur länge de har vistats här

Rättigheterna i barnkonventionen gäller alla barn som rör sig inom och mellan länder, oavsett skälet till deras resa

Sverige har också anslutit sig till Europarådets konvention om bekämpande av handel med människor. På EU-nivå finns människohandelsdirektivet. Enligt konventionen och direktivet har personer som är offer eller potentiella offer för människohandel rätt till stöd och hjälp före, under och efter en eventuell brottmålsprocess

Aktörer för stöd och samverkan

- **Nationella metodstödsteamet (NMT) och regionskoordinatorerna**
- **Migrationsverket**
- **Polismyndigheten**
- **Plattformen Civila Sverige mot människohandel**
- **Utrikesdepartementet**

- **Vilken erfarenhet har vi när det gäller människohandel och exploatering?**
- **Hur kan vi upptäcka att ett barn är utsatt?**
- **Hur samverkar vi med varandra och med andra aktörer kring frågor om människohandel och exploatering?**
- **Vad är viktigt att tänka på i arbetet med barnen?**

**Mer information finns på:
www.kunskapsguiden.se
www.socialstyrelsen.se**